

Rán á Handala: Sjóræningjastarfsemi í þjónustu þjóðarmorðs mitt í viljandi hungursneyð í Gaza

Aðfaranótt **26. júlí 2025** rændu ísraelskir sjóherjar *Handala*, norskt skip sem flutti mannúðaraðstoð til Gaza. Skipið, rekið af Freedom Flotilla Coalition, var **40 sjómílur undan strönd Gaza - á alþjóðlegu hafsvæði** - þegar ísraelskir herskip stöðvuðu það. Um borð voru **21 óbreyttir borgarar** frá yfir tug þjóða: þingmenn, læknar, lögfræðingar, blaðamenn, verkfræðingar og mannréttindasinnar. Markmið þeirra var einfalt: koma með nauðsynlegan mat og lyf til sveltandi barna í Gaza.

Þess í stað voru þau ofbeldisfullt rænt af einum af vopnaðustu herjum jarðar.

Handala er ekki bara enn eitt fórnarlamb ísraelskrar árásar. Það er tákn um hversu langt þessi umsátur hefur gengið - og hversu mikið heimurinn hefur brugðist við aðgerðum.

Viljandi hungursneyð í Gaza

Frá **3. mars 2025** hefur Ísrael sett á **algjört umsátur** á Gaza. Enginn matur. Ekkert eldsneyti. Ekkert vatn. Engin lyf. Niðurstaðan er nú viðurkennd á alþjóðavísu sem **5. stigs hungursneyð** - alvarlegasta flokkun á Integrated Food Security Phase Classification (IPC) mælikvarðanum.

Börn deyja úr hungri á hverjum degi. Heilu fjölskyldurnar visna burt. Þeir sem lifa af þjást af óafturkræfum skaða: ungabörn með skerta heilaproska, fullorðnir með líffærabilun. Þetta er ekki aukaskemmdir. Þetta er stefna.

Notkun hungurs sem vopns í stríði er **stríðsglæpur**. Þegar hungur er notaður með ásetningi um að eyða þjóð að hluta eða öllu leyti, verður það **þjóðarmorð** - eins og skilgreint er í 2. grein (c) **þjóðarmorðssamningsins**:

„Að valda hópi viljandi lífsskilyrðum sem ætlað er að leiða til líkamlegrar eyðingar hans að hluta eða öllu leyti.“

Handala: Óbreytt borgaraleg verkefni ráðist

Handala var 20 metra togari sem sigldi undir **norska fánanum**, með mannúðarfarm: **barnamjólk, matur, bleiur og lækningavörur**. Meðal 21 farþega voru:

- **Christian Smalls** (Bandaríkin) – Verkalýðsleiðtogi og stofnandi Amazon Labor Union
- **Huwaida Arraf** (Bandaríkin) – Mannréttindalögfræðingur og palestínsk-bandarískur aktivisti

- **Emma Fourreau & Gabrielle Cathala** (Frakkland) – Sittandi þingmenn á franska þinginu
- **Chloe Ludden** (Bretland) – Fyrrverandi vísindamaður hjá Sameinuðu þjóðunum sem sagði upp til að taka þátt í verkefninu
- **Antonio La Picirella** (Ítalía) – Grasrótarfélagsréttlætisaktivisti

Skipið skapaði enga ógn við Ísrael. Það var óvopnað. Það var opið um leið sína og áætlanir. Áfangastaðurinn var ekki Ísrael, heldur **Gaza**.

Samt réðst Ísrael á skipið. **Bein samskipti voru rofin kl. 23:43 EEST**. Skipið var tekið með valdi, farþegarnir handteknir og hjálpin gerð upptæk.

Sjóræningjastarfsemi samkvæmt alþjóðalögum

Handala var tekið í **alþjóðlegum vötnum**, langt utan lögsögu nokkurs ríkis. Samkvæmt **101. grein Sameinuðu þjóðanna um hafrétt (UNCLOS)**, flokkast þetta sem **sjóræningjastarfsemi**:

„Öll ólögleg ofbeldis- eða handtökuaðgerðir á úthafinu gegn öðru skipi.“

Ísrael hafði **engan lagalegan rétt** til að fara um borð í skipið eða beina því frá leið. *Handala* var erlent óbreytt borgaralegt skip. Rán þess með hervaldi, án lagalegs ferlis, var **ríkissjóræningjastarfsemi**.

Þetta var ekki landamæravörn. Þetta var refsiverðun mannúðaraðstoðar.

Ísrael hefur engan lagalegan rétt yfir vötnum Gaza

Ísrael heldur því fram að umsátturinn sé löglegur. En samkvæmt **alþjóðlegum hafrétti**, er hann það ekki.

- Samkvæmt **2. grein UNCLOS**, getur aðeins **fullvalda strandríki** stjórnað yfir landhelgi sinni
- **Ísrael krefst ekki Gaza** sem hluta af sínu yfirráðasvæði
- Því hefur Ísrael **engan lagalegan rétt** yfir landhelgi Gaza - hvað þá úthafinu þar utan

Árið 2024 gaf **Alþjóðadómstóllinn (ICJ)** út ráðgefandi álit sem staðfesti að **hernám Ísraels á palestínsku landsvæði er ólöglegt**. Sjóumsátturinn - sem hindrar mat og lækningavörur í að ná til óbreyttra borgara - er ekki lögmæt öryggisráðstöfun. Hann er **sameiginleg refsing**, bönnuð samkvæmt alþjóðlegum mannúðarlögum.

Herinngrip til að brjóta umsátturinn er **ekki árás á Ísrael**, vegna þess að Ísrael **hefur engan löglegan rétt** yfir vötnum Gaza. Inngrip til að afhenda mannúðaraðstoð myndi **endurheimta fullveldi Palestínu**, ekki brjóta á fullveldi Ísraels.

Skylda Ísraels til að veita hjálp - Og vísvitandi brot á henni

Sem hernámaraðili í Gaza er Ísrael bundið af:

- **Fjórða Genfarsamningnum**, 55. grein: Krefst þess að hernámaraðilar tryggi aðgang að mat og lyfjum
- **Alþjóðlegum mannúðarlögum**: Bannar hungur sem vopn
- **Ábyrgð til að vernda (R2P)** kenninguna: Krefst alþjóðlegrar aðgerðar þegar ríki bregst við að vernda íbúa sína gegn fjöldaglæpum, þ.m.t. þjóðarmorði

Ísrael er ekki aðeins að bregðast við þessum skyldum - það er **vísvitandi að brjóta þær**. Og það refsar öðrum fyrir að reyna að hjálpa.

Í janúar og mars 2024 gaf ICJ út bindandi bráðabirgðaráðstafanir, sem skipuðu Ísrael að:

„Gera kleift að veita brýn nauðsynleg grunnþjónustu og mannúðaraðstoð til að takast á við erfiðar lífsskilyrði Palestínnumanna á Gaza-svæðinu.“

Rán á *Handala* er **beint brot** á þeim skipunum.

Hvað varð um áhöfnina?

Ólíkt fyrri **Madleen** verkefninu - þar sem 12 áhafnarmeðlimir voru neyddir til að skrifa undir skjöl sem sögðu að þeir hefðu „komið ólöglega inn í Ísrael“ áður en þeim var vísað úr landi - eru **21 áhafnarmeðlimir Handala enn í haldi** þegar þetta er skrifað.

Engar sakargiftir hafa verið gefnar út.

Samt er Ísrael að reyna sama leikinn: að þvinga áhöfn *Handala* til að skrifa undir skjöl sem segja að þau hafi „komið ólöglega inn í Ísrael“, þrátt fyrir að þau hafi verið **rænt á alþjóðlegum vötnum**. Áfangastaður þeirra var Gaza, ekki Ísrael. Að skrifa undir þessi skjöl er ekki lagalegur ferill - þetta er tilbúningur sem ætlað er að þurrka út glæpin við rán og búa til pappírsslóð af fölskum lögmæti.

Lögleg og siðferðileg skylda til að bregðast við

Samkvæmt **þjóðarmorðssamningnum**, **ICJ-samþykktinni** og **R2P**, hafa öll undirrituð ríki bindandi skyldu til að:

- **Koma í veg fyrir þjóðarmorð**
- **Uphald ICJ-dóma**
- **Vernda óbreytta borgara og mannúðaraðstoðarverkefni**

Sú skylda **felur í sér notkun vopnaðs valds, ef þörf krefur**, til að stöðva fjöldasveldi og opna aðgang að hjálp. Þegar friðsamleg hjálparverkefni eins og *Handala* eru ráðist, er öðrum ríkjum ekki lengur bara heimilt að grípa inn í - þau eru **skylt** til þess.

Hvar var norsk sjóherinn?

Hvar voru skip ESB?

Hvar voru undirritendur þjóðarmorðssamningsins?

Að þegja er að verða samsekur.

Niðurstaða: Láttu Gaza lifa

Rán á *Handala* er lína í vatninu. Það er ekki aðeins Gaza sem er kyrkt. Það er meginreglan um að fólk eigi ekki að svelta fyrir að fæðast á röngum stað. Það er meginreglan um að hjálp sé ekki glæpur. Það er trúin á að lög skipti meira máli en hrátt vald.

Aðgerðir Ísraels eru **sjóræningjastarfsemi**, **hryðjuverk** og **þjóðarmorð** - ekki vegna þess að aktívistar segja svo, heldur vegna þess að lögin segja svo.

Heimurinn verður að bregðast við núna:

- **Sleppa áhöfn *Handala* strax**
- **Ljúka umsátrinu**
- **Fylgja framtíðar hjálparverkefnum með sjóhernaðarvernd ef þörf krefur**
- **Ábyrgja Ísrael í alþjóðlegum dómstólum**

Börn Gaza deyja úr hungri. Lögin standa með þeim. Mannkynið verður líka að gera það.